УДК 343.123.12:343.985]:343.343.5
DOI https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2026-4-19

ТАКТИКА ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЕЮ 409 КК УКРАЇНИ

Кунтій Андрій Ігорович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та процесу
Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова
kynt@ukr.net
https://orcid.org/0000-0001-5076-8358

У статті досліджено тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтею 409 Кримінального кодексу України, які полягають в ухиленні військовослужбовців від військової служби шляхом самокалічення, симуляції хвороби, підроблення документів чи іншим способом. ***Метою статті*** *є розроблення криміналістичних рекомендацій щодо тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтею 409 КК України, з урахуванням сучасних способів ухилення від військової служби, типових слідчих ситуацій, особливостей механізму слідоутворення та практики доказування в умовах воєнного стану. У роботі використано діалектичний, формально-юридичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, статистичний, конкретно-соціологічний* ***методи****, а також методи аналізу, синтезу та моделювання, що дало змогу сформувати авторської моделі тактичних комплексів слідчих (розшукових) дій та класифікації тактичних завдань залежно від способу ухилення від військової служби в умовах воєнного стану.* ***Результати****. Обґрунтовано, що ефективність доказування у кримінальних провадженнях цієї категорії значною мірою залежить не лише від своєчасності проведення процесуальних дій, а й від правильного вибору тактичних прийомів залежно від способу вчинення кримінального правопорушення, механізму утворення слідів та особливостей слідчої ситуації. Проаналізовано сучасний стан розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 409 КК України, в умовах воєнного стану та встановлено основні проблеми, що виникають під час збирання й оцінки доказів. До таких проблем віднесено складність встановлення прямого умислу військовослужбовця на ухилення від проходження військової служби, необхідність відмежування реального захворювання від його симуляції, підтвердження факту умисного самокалічення, перевірку достовірності медичних документів, а також викриття способів приховування слідів кримінального правопорушення. Особливу увагу приділено визначенню тактичних завдань окремих слідчих (розшукових) дій залежно від способу ухилення від військової служби.* ***Висновки****. Доведено, що під час проведення огляду місця події, допиту, освідування, обшуку, тимчасового доступу до речей і документів, слідчого експерименту та призначення судових експертиз слід враховувати специфіку військових правовідносин, особливості проходження військової служби та механізм утворення доказової інформації. Обґрунтовано необхідність комплексного використання спеціальних знань, цифрових доказів, матеріалів службових розслідувань і результатів судових експертиз як взаємопов'язаних джерел доказової інформації.*

Ключові слова: *криміналістична тактика; слідчі (розшукові) дії; військові кримінальні правопорушення; ухилення від військової служби; самокалічення; симуляція хвороби; допит; огляд; освідування; обшук; судова експертиза; цифрові докази.*

TACTICS OF INDIVIDUAL INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS DURING THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES UNDER ARTICLE 409 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

Kuntii Andrii Ihorovych,
Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Criminal Law and Procedure,
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law
kynt@ukr.net
https://orcid.org/0000-0001-5076-8358

The article examines the tactical features of conducting individual investigative (search) actions during the pre-trial investigation of criminal offenses under Article 409 of the Criminal Code of Ukraine, which involve evasion of military service by military personnel through self-mutilation, malingering, forgery of documents, or other means.

© Кунтій А. І, 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ISSN: 2307-8049 (Print)
ISSN: 2663-2799 (Online)

The purpose *of the article is to develop forensic recommendations regarding the tactics of conducting individual investigative (search) actions during the investigation of criminal offenses under Article 409 of the Criminal Code of Ukraine, taking into account contemporary methods of evading military service, typical investigative situations, the peculiarities of trace formation, and evidentiary practice under martial law. The study employs dialectical, formal-legal, systemic-structural, comparative-legal, statistical, and specific sociological* ***methods****, as well as methods of analysis, synthesis, and modeling. These methods made it possible to develop the author's model of tactical complexes of investigative (search) actions and a classification of tactical tasks depending on the method of evasion from military service under martial law.*

Results. *It is substantiated that the effectiveness of proving in criminal proceedings of this category depends not only on the timeliness of procedural actions but also on the proper selection of tactical techniques according to the method of committing the criminal offense, the mechanism of trace formation, and the characteristics of the investigative situation. The current state of investigating criminal offenses under Article 409 of the Criminal Code of Ukraine during martial law is analyzed, and the main problems arising during the collection and evaluation of evidence are identified. These problems include the difficulty of establishing the direct intent of a servicemember to evade military service, the necessity of distinguishing an actual illness from malingering, confirming the fact of intentional self-mutilation, verifying the authenticity of medical documents, and exposing methods used to conceal traces of the criminal offense. Particular attention is paid to determining the tactical objectives of individual investigative (search) actions depending on the method of evasion from military service.* **Conclusions.** *It is proved that, during crime scene examination, interrogation, forensic medical examination of a person, search, temporary access to items and documents, investigative experiment, and the appointment of forensic examinations, investigators should take into account the specific nature of military legal relations, the peculiarities of military service, and the mechanism of evidentiary information formation. The necessity of the integrated use of specialized knowledge, digital evidence, materials of internal service investigations, and forensic examination findings as interconnected sources of evidentiary information is substantiated.*

Keywords: *forensic tactics; investigative (search) actions; military criminal offenses; evasion of military service; self-mutilation; malingering; interrogation; crime scene examination; forensic medical examination of a person; search; forensic examination; digital evidence.*

Вступ. Забезпечення належного рівня військової дисципліни є одним із визначальних чинників підтримання обороноздатності держави, особливо в умовах воєнного стану. Виконання військовослужбовцями конституційного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України безпосередньо пов'язане із дотриманням встановленого порядку проходження військової служби, невід'ємним елементом якого є сумлінне виконання військового обов'язку. Водночас збройна агресія проти України обумовила не лише збільшення чисельності військовослужбовців, а й суттєве зростання кількості кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби. Одним із найбільш складних для доказування військових кримінальних правопорушень є ухилення від військової служби шляхом самокалічення, симуляції хвороби, підроблення документів або іншим способом, відповідальність за яке передбачена статтею 409 Кримінального кодексу України. Особливість зазначеного кримінального правопорушення полягає у тому, що його об'єктивна сторона нерідко маскується під законні підстави звільнення від виконання службових обов'язків, а доказування потребує комплексного аналізу медичних, криміналістичних, процесуальних та психологічних аспектів поведінки військовослужбовця.

Ефективність проведення слідчих (розшукових) дій безпосередньо залежить від правильного визначення тактичних завдань та використання системи взаємопов'язаних тактичних прийомів, адаптованих до конкретної слідчої ситуації (Аркуша, 2026).

На підставі аналізу практики розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень пропонуємо виділити такі основні тактичні завдання слідчого: встановлення механізму виникнення тілесних ушкоджень; встановлення способу ухилення від проходження військової служби; підтвердження або спростування факту симуляції захворювання; перевірка достовірності медичних документів; встановлення осіб, які могли сприяти ухиленню; виявлення та фіксація цифрових слідів кримінального правопорушення; встановлення мотиву та мети дій військовослужбовця; перевірка правдивості пояснень підозрюваного; встановлення причинно-наслідкового зв'язку між поведінкою військовослужбовця та невиконанням обов'язків військової служби.

Під тактичним комплексом слідчих (розшукових) дій пропонується розуміти взаємоузгоджену систему процесуальних дій, що проводяться у визначеній послідовності відповідно до конкретної слідчої ситуації та спрямовані на отримання максимально повної доказової інформації щодо окремої обставини кримінального правопорушення (Шепітько, 2019).

На відміну від традиційного підходу, коли проведення окремих слідчих (розшукових) дій планується відповідно до їх процесуальної природи, запропонований підхід передбачає їх об'єднання навколо конкретного доказового завдання.

Так, при розслідуванні умисного самокалічення доцільним є застосування такого тактичного комплексу: огляд місця події → освідування військовослужбовця → судово-медична експертиза → допит військовослужбовця →

допит очевидців → слідчий експеримент (за необхідності).

У випадках симуляції захворювання найбільш ефективним є інший комплекс: тимчасовий доступ до медичних документів → допит медичних працівників → огляд медичної документації → комісійна судово-медична експертиза → допит військовослужбовця.

У разі використання підроблених документів пріоритетного значення набуває комплекс, який включає: тимчасовий доступ до документів → обшук → огляд документів → технічна експертиза документів → почеркознавча експертиза → допити осіб, причетних до їх виготовлення або використання.

Запропоновані тактичні комплекси слідчих (розшукових) дій ґрунтуються на розроблених у криміналістиці положеннях про тактичні операції та криміналістичні ситуації, відповідно до яких досягнення окремого доказового завдання забезпечується системою взаємопов'язаних процесуальних та організаційних заходів (Аркуша, 2026).

1. Тактика огляду

Огляд місця події у випадку самокалічення, є однією з найбільш інформативних слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях, пов'язаних з ухиленням від військової служби шляхом самокалічення. Саме результати його проведення нерідко визначають подальший напрямок розслідування, дозволяють висунути обґрунтовані слідчі версії та встановити механізм утворення тілесних ушкоджень.

Підготовка до проведення огляду повинна включати отримання максимально можливої інформації про обставини події, характер отриманих ушкоджень, вид зброї або предмета, яким вони могли бути заподіяні, особливості місцевості, погодні умови, дислокацію військового підрозділу, а також осіб, які могли бути очевидцями. Доцільним є залучення до участі в огляді судово-медичного експерта, спеціаліста-криміналіста, а за необхідності – спеціаліста у сфері балістики чи вибухотехніки.

Під час огляду особливу увагу необхідно приділяти не лише слідам крові, зброї, гільзам, кулям чи іншим речовим доказам, але й просторовому розташуванню об'єктів. Аналіз взаємного розташування слідів нерідко дозволяє встановити, чи відповідає механізм їх утворення поясненням військовослужбовця. Наприклад, при заявленому випадковому пораненні пострілом розташування стріляної гільзи, напрямок польоту кулі, локалізація вхідного та вихідного отворів можуть свідчити про неможливість виникнення ушкодження за описаних обставин.

Значний доказовий потенціал має застосування сучасних засобів фіксації доказової інформації. Окрім обов'язкової фотозйомки та відеозапису, доцільним є використання панорамної фотозйомки, цифрового моделювання місця події, геопросторової прив'язки окремих об'єктів, що надалі може бути використано під час проведення судових експертиз або слідчого експерименту.

На нашу думку, типовою тактичною помилкою є концентрація уваги виключно на місці виявлення військовослужбовця. Практика свідчить, що безпосереднє місце отримання тілесних ушкоджень нерідко відрізняється від місця їх виявлення. Саме тому під час огляду необхідно встановлювати маршрут пересування особи до моменту її виявлення, здійснювати огляд прилеглої території, транспортних засобів, місць можливого приховування речових доказів. Таким чином, тактика огляду місця події повинна бути спрямована не лише на фіксацію матеріальних слідів, але й на перевірку достовірності версії військовослужбовця щодо механізму утворення тілесних ушкоджень.

2. Тактика допиту

Допит у кримінальних провадженнях, передбачених статтею 409 КК України, є основним джерелом отримання ідеальної доказової інформації. Водночас його ефективність визначається не кількістю поставлених запитань, а правильністю обраної тактики отримання відомостей.

У криміналістичній літературі допит традиційно розглядається як найбільш складна в тактичному відношенні слідча (розшукова) дія, результативність якої визначається здатністю слідчого обирати оптимальні тактичні прийоми залежно від характеру слідчої ситуації та особливостей особи допитуваного (Шепітько,2002), (Коновалова, 1997). Специфіка допиту обумовлена тим, що військовослужбовець, як правило, заздалегідь готує пояснення щодо причин отримання тілесних ушкоджень або виникнення захворювання. Саме тому в більшості випадків слідчий має справу не зі спонтанними показаннями, а із заздалегідь сформованою захисною позицією. Підготовка до допиту повинна включати детальний аналіз медичних документів, матеріалів службового розслідування, результатів огляду місця події, висновків спеціалістів, а також інформації, отриманої під час допитів інших осіб. Першочерговим тактичним завданням є встановлення психологічного контакту з допитуваним. Недоцільним є початок допиту із пред'явлення наявних доказів або звинувачень у неправдивості пояснень. Більш ефективною є тактика вільної розповіді, під час якої військовослужбовець самостійно викладає власну версію події. Після цього доцільно переходити до деталізації окремих обставин. Особливу увагу необхідно звертати на часові характеристики, послідовність дій, взаємне розташування осіб, використані предмети, поведінку інших військовослужбовців. У випадках симуляції захворювання ефективним тактичним прийомом є деталізація медичних аспектів. Особа, яка дійсно страждає певним захворюванням, як правило, здатна детально описати його перебіг, особливості лікування, характер больових відчуттів. Натомість симуляція часто

ISSN: 2307-8049 (Print)
ISSN: 2663-2799 (Online)

супроводжується поверхневими та суперечливими поясненнями.

При розслідуванні самокалічення доцільним є використання тактичного прийому повторної деталізації окремих епізодів через певний проміжок часу. Практика свідчить, що заздалегідь вигадана версія поступово втрачає логічну послідовність, що проявляється у суперечностях щодо другорядних деталей.

Особливе значення має допит командирів, співслужбовців, медичних працівників та близьких родичів військовослужбовця. При цьому предметом допиту повинні бути не лише обставини безпосереднього вчинення кримінального правопорушення, а й поведінка військовослужбовця до його вчинення, висловлювання щодо небажання проходити військову службу, конфлікти з командуванням, попередні спроби уникнення виконання службових обов'язків. На нашу думку, тактична цінність таких показань нерідко перевищує доказове значення пояснень самого підозрюваного, оскільки дозволяє встановити мотив та спрямованість його поведінки.

3. Тактика освідування

Освідування у кримінальних провадженнях, пов'язаних із самокаліченням або симуляцією захворювання, є невідкладною слідчою (розшуковою) дією, результати якої можуть мати вирішальне значення для подальшого доказування. Основним тактичним завданням освідування є фіксація тілесних ушкоджень до початку процесу їх загоєння, встановлення їх локалізації, характеру, давності виникнення та відповідності механізму, який пояснює військовослужбовець. До проведення освідування обов'язково слід залучати лікаря або судово-медичного експерта. Водночас слідчий не повинен обмежуватися виключно констатацією наявності ушкоджень. Необхідно звертати увагу на їх форму, взаємне розташування, симетричність, доступність для самостійного спричинення, характер країв ран, наявність ознак повторного травмування або штучного підтримання запального процесу. У випадках симуляції захворювання освідування доцільно поєднувати з аналізом поведінки військовослужбовця поза межами медичного огляду. Практика свідчить, що окремі симптоми можуть штучно демонструватися лише під час спілкування з медичними працівниками, тоді як у звичайних умовах вони відсутні. Ефективним тактичним прийомом є поєднання результатів освідування з висновками судово-медичної експертизи, медичною документацією, відеозаписами та показаннями свідків. Такий комплексний підхід значно підвищує доказову цінність отриманих результатів та мінімізує ризик помилкової оцінки обставин кримінального правопорушення.

4. Тактика проведення обшуку

Обшук у кримінальних провадженнях щодо ухилення від військової служби шляхом самокалічення, симуляції хвороби, підроблення документів чи іншим способом не належить до числа першочергових слідчих (розшукових) дій. Водночас у разі наявності достатніх підстав вважати, що за місцем проживання військовослужбовця, у транспортному засобі, службовому приміщенні чи іншому володінні можуть знаходитися предмети, документи або цифрові носії інформації, які мають доказове значення, своєчасне проведення обшуку нерідко визначає успішність усього досудового розслідування.

У криміналістичній літературі обґрунтовано, що результативність обшуку залежить не лише від процесуальних підстав його проведення, а й від ретельної підготовки, правильного прогнозування можливих способів приховування речових доказів та застосування відповідних тактичних прийомів. В.Ю. Шепітько зазначає, що тактика обшуку повинна ґрунтуватися на моделюванні поведінки особи, у володінні якої він проводиться, та прогнозуванні способів приховування об'єктів пошуку (Шепітько,2019).

Під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 409 КК України, предметами пошуку можуть бути: медичні документи та їх чернетки; рецепти, довідки, висновки військово-лікарських комісій; лікарські препарати, використані для штучного викликання симптомів захворювання;

мобільні телефони, планшети, ноутбуки; електронні носії інформації; листування у месенджерах; документи щодо проходження військової служби; предмети, за допомогою яких могли бути заподіяні тілесні ушкодження.

Особливої уваги потребує виявлення цифрових слідів, що можуть свідчити про попередню підготовку до ухилення від військової служби. Практика свідчить, що особи нерідко здійснюють пошук інформації щодо способів симуляції окремих захворювань, придбання медичних документів або отримують консультації через електронні засоби зв'язку. Тому під час обшуку доцільно забезпечити участь спеціаліста у сфері комп'ютерних технологій для належної фіксації та вилучення цифрової інформації.

На нашу думку, типовою тактичною помилкою є зосередження уваги виключно на паперових документах. За сучасних умов саме електронне листування, геолокаційні дані, історія пошукових запитів, файли хмарних сховищ і резервні копії мобільних пристроїв нерідко містять інформацію, яка дозволяє встановити умисел військовослужбовця, етапи підготовки до кримінального правопорушення та коло осіб, які сприяли його вчиненню.

5. Тактика тимчасового доступу до речей і документів

Серед процесуальних засобів доказування у кримінальних провадженнях цієї категорії особливе місце займає тимчасовий доступ до речей і документів. Саме він забезпечує отримання інформації, яка перебуває у володінні військових частин, закладів охорони здоров'я, військово-лікарських комісій, операторів електронних комунікацій та інших установ. Найбільшу доказову цінність становлять: первинна медична документація; журнали реєстрації

звернень за медичною допомогою; матеріали службових розслідувань; документи щодо проходження військової служби; накази командирів; інформація операторів мобільного зв'язку; записи камер відеоспостереження; електронні журнали медичних інформаційних систем. Тактичне значення тимчасового доступу полягає не лише у вилученні документів, а й у можливості їх подальшого використання як об'єктів судових експертиз, зіставлення із показаннями свідків та перевірки достовірності пояснень підозрюваного.

6. Тактика використання спеціальних знань

Призначення судових експертиз є завершальним елементом реалізації тактичного комплексу слідчих (розшукових) дій. Висновок експерта не замінює інших доказів, проте саме він дозволяє перевірити та науково обґрунтувати версії, сформовані під час проведення огляду, допиту, освідування, обшуку та інших процесуальних дій.

Залежно від способу ухилення від військової служби найбільш поширеними є: судово-медична експертиза; комісійна судово-медична експертиза; експертиза матеріалів, речовин і виробів; технічна експертиза документів; почеркознавча експертиза; комп'ютерно-технічна експертиза; молекулярно-генетична експертиза (за наявності відповідних об'єктів).

Окрему увагу потрібно приділити судово-економічній експертизі, якою встановлюють розмір шкоди, в результаті ухилення від військової служби. Тобто, якщо ухиляючись від обов'язків військової служби військовослужбовцю нараховувалося грошове забезпечення, чи додаткове грошове забезпечення суму збитків в результаті таких нарахувань буде встановлено саме судово-економічною експертизою.

Окрім цього, на нашу думку, у кримінальних провадженнях за ст. 409 КК України недоцільно ставити перед експертом питання правового характеру, зокрема щодо наявності умислу військовослужбовця або кваліфікації його дій. Предметом експертного дослідження повинні бути виключно фактичні обставини, що потребують спеціальних знань: механізм утворення тілесних ушкоджень, давність їх виникнення, можливість самостійного заподіяння, справжність документів, спосіб внесення змін до них, характеристики цифрових даних тощо.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що ефективність розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 409 КК України, визначається своєчасністю проведення слідчих (розшукових) дій, правильним визначенням їх тактичних завдань та комплексним використанням криміналістичних рекомендацій з урахуванням способу вчинення кримінального правопорушення, слідчої ситуації та механізму слідоутворення. Обґрунтовано, що вибір тактики має ґрунтуватися на інформаційній спрямованості слідчих (розшукових) дій та способі ухилення від військової служби. Запропоновано авторську класифікацію типових слідчих ситуацій і модель тактичних комплексів, що забезпечують узгоджене проведення огляду, допиту, освідування, обшуку, тимчасового доступу до речей і документів, слідчого експерименту та судових експертиз у межах єдиного процесу доказування. Встановлено, що важливими напрямами підвищення ефективності розслідування є комплексне використання цифрових доказів, результатів судових експертиз і спеціальних знань, які дають змогу встановити спосіб вчинення кримінального правопорушення, перевірити достовірність доказової інформації та підтвердити або спростувати версії сторін кримінального провадження. Запропоновані криміналістичні рекомендації можуть бути використані у практичній діяльності органів досудового розслідування та прокуратури, під час підготовки методичних матеріалів, навчальних курсів із криміналістики, а також у подальших наукових дослідженнях щодо методики розслідування військових кримінальних правопорушень. Удосконалення тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій має здійснюватися на основі інтеграції сучасних досягнень криміналістичної тактики, цифрової криміналістики, судової експертології та практики досудового розслідування.

Декларація про використання штучного інтелекту. Штучний інтелект не використовувався.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Звіт про зареєстровані кримінальні провадження та наслідки їх досудового розслідування: статистичні дані Офісу Генерального прокурора за 2020– жовтень 2025 рр. URL: https://www.gp.gov.ua (дата звернення 23.09.2025)

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI (зі змін. і допов.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 30.01.2026).

3. Кунтій А.І. Криміналістична характеристика ухилення від військової служби шляхом самокалічення або іншим способом. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки».* Випуск 12, Номер 3 (47), 2025. С. 128-136. DOI: https://doi.org/10.23939/law2025.47.128

4. Кунтій А.І. Досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 409 КК України: обставини, що підлягають встановленню. *Журнал східноєвропейського права*. 2026. № 144. С. 78-83.

5. Кунтій А. Криміналістичні аспекти розслідування кримінальних правопорушень, передбачених статтею 409 КК України: алгоритми дій слідчого. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: "Юридичні науки"*. 2026. Том. 13, № 1 (49), С. 168–175. DOI: https://doi.org/10.23939/law2026.49.168

6. Шепітько В.Ю. Предмет криміналістичної тактики: історія формування, зміст та тенденції. Теорія і практика судової експертизи і криміналістики. Випуск 19. Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса». 2019. С. 8-20. DOI: https: //doi.org/10.32353/khrife.1.2019.01

7. Аркуша Л. І. Криміналістична методологія виявлення та розслідування організованої злочинності: від фундаментальних засад академіка В. Ю. Шепітька до сучасних викликів : підрозділ монографії. Нове століття криміналіс-

тики та судових наук : Liber Amicorum на честь академіка В. Ю. Шепітька : монографія / за ред. М. В. Шепітька; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Нац. акад. прав. наук України; Міжнар. конгрес криміналістів. Харків: Право, 2026. С. 546-582. URL: https://hdl.handle.net/11300/31511

8. Шепітько В. Ю. Теория криминалистической тактики. Харків : Гриф, 2002. 349 с.

9. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика: теорії і тенденції. Харків : Гриф, 1997. 255 с.

10. Шепітько В. Ю., Шепітько М. В., Латиш К. В., Капустіна М. В., Демидова Є. Є. Цифрова криміналістика та її роль у формуванні доказової інформації в умовах воєнних дій : монографія / за ред. В. Ю. Шепітька ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2025. 200 с.

11. Карпенко М.І. Військові злочини: характеристика, методика розслідування та запобігання : посіб. / за заг. ред. д. ю. н., проф. В.К. Матвійчука. К.: ВД Дакор, 2013. 472 с.

REFERENCES:

1. Office of the Prosecutor General. (2025). Report on Registered Criminal Proceedings and the Results of Their Pre-Trial Investigation: Statistical Data for 2020–October 2025. Retrieved September 23, 2025, from https://www.gp.gov.ua

2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). Criminal Procedure Code of Ukraine (Law No. 4651-VI of April 13, 2012, as amended). Retrieved January 30, 2026, from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17

3. Kuntii, A. I. (2025). Forensic characteristics of evasion from military service by self-mutilation or other means. Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences, 12(3), 128–136. https://doi.org/10.23939/law2025.47.128

4. Kuntii, A. I. (2026). Pre-trial investigation of criminal offenses under Article 409 of the Criminal Code of Ukraine: Circumstances subject to proof. Journal of Eastern European Law, 144, 78–83.

5. Kuntii, A. (2026). Forensic aspects of investigating criminal offenses under Article 409 of the Criminal Code of Ukraine: Investigator's algorithms of actions. Bulletin of Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences, 13(1), 168–175. https://doi.org/10.23939/law2026.49.168

6. Shepitko, V. Yu. (2019). The subject of forensic tactics: History of formation, content and development trends. Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics, 19, 8–20. https://doi.org/10.32353/khrife.1.2019.01

7. Arkusha, L. I. (2026). Forensic methodology for detecting and investigating organized crime: From the fundamental principles of Academician V. Yu. Shepitko to contemporary challenges. In M. V. Shepitko (Ed.), The New Century of Criminalistics and Forensic Sciences: Liber Amicorum in Honor of Academician V. Yu. Shepitko (pp. 546–582). Kharkiv: Pravo. https://hdl.handle.net/11300/31511

8. Shepitko, V. Yu. (2002). Theory of Forensic Tactics. Kharkiv: Hryf.

9. Konovalova, V. O., & Shepitko, V. Yu. (1997). Forensic Tactics: Theories and Trends. Kharkiv: Hryf.

10. Shepitko, V. Yu., Shepitko, M. V., Latysh, K. V., Kapustina, M. V., & Demydova, Ye. Ye. (2025). Digital Criminalistics and Its Role in the Formation of Evidentiary Information under Conditions of Armed Conflict. V. Yu. Shepitko (Ed.). Kharkiv: Pravo.

11. Karpenko, M. I. (2013). Military Crimes: Characteristics, Investigation Methodology and Prevention. V. K. Matviichuk (Ed.). Kyiv: Dakor.

Дата першого надходження статті до видання: 20.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 09.11.2026